

Vergaderjaar 1985–1986

19427

Bepalingen betreffende de uitoefening van de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging en van het recht tot vergadering en betoging (Wet openbare manifestaties)

Nr. 1

KONINKLIJKE BOODSCHAP

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een voorstel van Wet houdende bepalingen betreffende de uitoefening van de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging en van het recht tot vergadering en betoging (Wet openbare manifestaties).

De toelichtende memorie (en bijlagen), die het Wetsvoorstel vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

's-Gravenhage, 25 februari 1986

Beatrix

Nr. 2

VOORSTEL VAN WET

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het gelet op de artikelen 6 en 9 en de additionele artikelen III en V van de Grondwet nodig is, wettelijke bepalingen vast te stellen betreffende de uitoefening van het recht tot vrije belijdenis van godsdienst en levensovertuiging en betreffende de uitoefening van het recht tot vergadering en betoging, alsmede een aantal wetten te wijzigen, onderscheidenlijk in te trekken;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedgevonden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I. WET OPENBARE MANIFESTATIES

Paragraaf I. Begripsbepalingen

Artikel 1

1. In deze wet wordt verstaan onder:

a. manifestatie: toespraak, voordracht, bijeenkomst of optocht ter belijdenis van godsdienst of levensovertuiging, vergadering of betoging;

b. openbare plaats: plaats die krachtens bestemming of vast gebruik openstaat voor het publiek.

2. Onder niet-openbare plaats wordt mede verstaan een gebouw of besloten plaats als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de Grondwet.

Paragraaf II. Manifestaties op openbare plaatsen

Artikel 2

De bij of krachtens de bepalingen uit deze paragraaf aan overheidsorganen gegeven bevoegdheden tot beperking van het recht om manifestaties te houden of daaraan deel te nemen, kunnen slechts worden aangevend ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden.

Artikel 3

1. De gemeenteraad stelt bij verordening regels vast met betrekking tot manifestaties op openbare plaatsen.

2. De verordening voorziet ten minste in:

a. regels betreffende de gevallen waarin een schriftelijke kennisgeving of vergunningaanvraag wordt vereist van degene die voornemens is een manifestatie te houden;

b. regels betreffende de gegevens die bij een kennisgeving of vergunningaanvraag dienen te worden verstrekt;

c. regels betreffende het tijdstip waarop een kennisgeving of vergunningaanvraag moet zijn gedaan;

d. regels betreffende het tijdstip waarop naar aanleiding van een kennisgeving of vergunningaanvraag moet zijn beslist.

3. Bij de in het tweede lid onder b bedoelde regels kunnen geen gegevens worden verlangd met betrekking tot de inhoud van te openbaren gedachten of gevoelens.

Artikel 4

1. De burgemeester is belast met de beschikking op de kennisgeving of de vergunningaanvraag. Indien een kennisgeving is vereist, kan de burgemeester hetzij volstaan met een bericht van ontvangst, hetzij voorschriften en beperkingen stellen, hetzij een verbod geven. Indien een vergunningaanvraag is vereist, kan de burgemeester hetzij de vergunning verlenen, al dan niet onder voorschriften en beperkingen, hetzij de vergunning weigeren.

2. Een verbod, onderscheidenlijk een weigering de vergunning te verlenen, kan slechts worden gegeven indien:

a. de vereiste kennisgeving of vergunningaanvraag niet tijdig is gedaan;

b. de vereiste gegevens niet tijdig zijn verstrekt;

c. een van de in artikel 2 genoemde belangen dat vordert.

3. Een verbod, een weigering de vergunning te verlenen en de aan de beschikking verbonden voorschriften en beperkingen kunnen geen betrekking hebben op de inhoud van te openbaren gedachten of gevoelens.

4. De beschikking wordt zo spoedig mogelijk schriftelijk ter kennis gebracht van degene die de kennisgeving of de vergunningaanvraag heeft gedaan.

5. Tegen beschikkingen als bedoeld in het eerste lid staan geen andere administratiefrechtelijke voorzieningen open dan die ingevolge de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen (Stb. 1975, 284).

Artikel 5

De burgemeester kan tijdens een manifestatie aanwijzingen geven, die degenen die de manifestatie houden of daaraan deelnemen in acht moeten nemen.

Artikel 6

De burgemeester kan aan degenen die de manifestatie houden of daaraan deelnemen opdracht geven de manifestatie terstond te beëindigen en uiteen te gaan, indien:

- a. de vereiste kennisgeving of vergunningaanvraag niet is gedaan, een verbod is gegeven of de vereiste vergunning is geweigerd;
- b. in strijd wordt gehandeld met een voorschrift, beperking of aanwijzing;
- c. een van de in artikel 2 genoemde belangen dat vordert.

Paragraaf III. Manifestaties op niet-openbare plaatsen

Artikel 7

Voor manifestaties op niet-openbare plaatsen is geen kennisgeving aan of vergunning van de burgemeester vereist.

Artikel 8

1. De burgemeester kan aan degenen die een voor publiek toegankelijke vergadering of betoging op een niet-openbare plaats houden of daaraan deelnemen opdracht geven de manifestatie terstond te beëindigen en uiteen te gaan, indien de bescherming van de gezondheid of de bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden dat vordert.

2. De burgemeester en door hem aan te wijzen personen hebben toegang tot de in het eerste lid bedoelde manifestaties. Zonodig verschaffen zij zich de toegang met behulp van de sterke arm.

3. Voor het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner door hen die door de burgemeester zijn aangewezen, is een schriftelijke machtiging van de burgemeester vereist.

4. In de machtiging kan worden bepaald dat de houder van de machtiging zich, voor zover dit voor het doel van het binnentreden redelijkerwijs is vereist, kan laten vergezellen door een of meer anderen.

5. Degene die zonder toestemming van de bewoner in een woning is binnengetreden, maakt op zijn ambtseed of -belofte een schriftelijk verslag op omtrent het binnentreden. Het verslag wordt uiterlijk op de vierde dag na die waarop in de woning is binnengetreden toegezonden aan de burgemeester. Een afschrift van het verslag wordt binnen dezelfde termijn aan de bewoner uitgereikt of toegezonden.

Paragraaf IV. Bijzondere bepalingen

Artikel 9

1. Degenen die in de nabijheid van een gebouw in gebruik bij het Internationaal Gerechtshof, een diplomatieke vertegenwoordiging of een consulaire vertegenwoordiging een manifestatie houden of daaraan deelnemen, onthouden zich van gedragingen die het functioneren van de desbetreffende instelling aantasten.

2. Ter bestrijding van gedragingen als bedoeld in het eerste lid kan de burgemeester tijdens een manifestatie aanwijzingen geven, die degenen die de manifestatie houden of daaraan deelnemen in acht moeten nemen.

3. Indien in strijd wordt gehandeld met een aanwijzing als bedoeld in het tweede lid kan, indien de omstandigheden dat vorderen, de burgemeester aan degenen die de manifestatie houden of daaraan deelnemen opdracht geven de manifestatie terstond te beëindigen en uiteen te gaan.

4. Het bepaalde in het eerste tot en met derde lid is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van bij besluit van Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Onze Minister van Buitenlandse Zaken te zamen aangewezen gebouwen van instellingen die een bijzondere volkenrechtelijke bescherming genieten.

5. Een besluit als bedoeld in het vierde lid wordt bekendgemaakt in de Nederlandse Staatscourant.

Artikel 10

Klokgelui ter gelegenheid van godsdienstige en levensbeschouwelijke plechtigheden en lijkplechtigheden is toegestaan. De gemeenteraad is bevoegd ter zake regels te stellen met betrekking tot duur en geluidsniveau.

Paragraaf V. Strafbepalingen

Artikel 11

1. Degene die:
 - a. hetzij een manifestatie houdt, hetzij deelneemt aan een manifestatie waarvoor de vereiste kennisgeving of vergunningaanvraag niet is gedaan, waarvoor een verbod is gegeven of waarvoor de vereiste vergunning is geweigerd;
 - b. in strijd handelt met een voorschrift of beperking als bedoeld in artikel 4, eerste lid, met een aanwijzing als bedoeld in artikel 5 en artikel 9, tweede lid, of met een opdracht als bedoeld in artikel 6, artikel 8, eerste lid, en artikel 9, derde lid, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van de tweede categorie.
2. De feiten zijn overtredingen.

ARTIKEL II. WETBOEK VAN STRAFRECHT

In het Wetboek van Strafrecht worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- A. Artikel 143 komt te luiden als volgt:

Hij die door geweld of bedreiging met geweld een geoorloofde openbare vergadering of betoging verhindert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden of geldboete van de derde categorie.
- B. Artikel 144 komt te luiden als volgt:

Hij die opzettelijk door het verwekken van wanorde of het maken van gedruis een geoorloofde openbare vergadering stoort, of door het verwekken van wanorde een geoorloofde betoging stoort, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee weken of geldboete van de tweede categorie.
- C. Artikel 145 komt te luiden als volgt:

Hij die door geweld of bedreiging met geweld hetzij een geoorloofde openbare toespraak, voordracht, bijeenkomst of optocht ter belijdenis van godsdienst of levensovertuiging, hetzij een geoorloofde godsdienstige of levensbeschouwelijke plechtigheid of lijkplechtigheid verhindert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie.
- D. Artikel 146 komt te luiden als volgt:

Hij die opzettelijk door het verwekken van wanorde of het maken van gedruis hetzij een geoorloofde openbare toespraak, voordracht, bijeenkomst of optocht ter belijdenis van godsdienst of levensovertuiging, hetzij een geoorloofde godsdienstige of levensbeschouwelijke plechtigheid of lijkplechtigheid stoort, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee maanden of geldboete van de tweede categorie.

ARTIKEL III. WAPENWET

De Wet van 9 mei 1890, Stb. 81, houdende verbodsbepalingen tegen het dragen van wapenen wordt gewijzigd als volgt: artikel 3, onderdeel 3o, vervalt.

ARTIKEL IV. ZONDAGSWET

In de Zondagswet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A. Artikel 3 komt te luiden als volgt:

1. Het is verboden op Zondag zonder strikte noodzaak gerucht te verwekken, dat op een afstand van meer dan 200 meter van het punt van verwekking hoorbaar is.

2. Het bepaalde in het eerste lid is niet van toepassing op uitingen tijdens geoorloofde manifestaties als bedoeld in de Wet openbare manifestaties. Voor zover dat vereist is ter voorkoming van gerucht dat de viering van de Zondag en de openbare rust op de Zondag ernstig verstoort, voegt de burgemeester aan de voorschriften en beperkingen bedoeld in artikel 4, eerste lid, van de Wet openbare manifestaties voorschriften en beperkingen toe met betrekking tot het geluidsniveau en met betrekking tot het gebruik van geluidsapparaten, of worden door hem aanwijzingen ter zake gegeven.

3. Voor andere gevallen dan die bedoeld in het tweede lid kan de burgemeester voor de tijd na 13 uur ontheffing verlenen van het bepaalde in het eerste lid; de gemeenteraad kan ter zake regels stellen.

B. Artikel 5 komt te luiden als volgt:

1. Het is verboden op Zondag voor 13 uur optochten of bijeenkomsten op openbare plaatsen te houden, daartoe gelegenheid te geven, of daaraan deel te nemen.

2. Het bepaalde in het eerste lid is niet van toepassing op:

a. uitingen met een godsdienstig karakter;

b. wandeltochten die niet door muziek worden begeleid.

3. Met betrekking tot de in het tweede lid onder a bedoelde uitingen voegt de burgemeester, voor zover dat vereist is ter voorkoming van onnodige verstoring van de openbare rust op de Zondag, aan de voorschriften en beperkingen bedoeld in artikel 4, eerste lid, van de Wet openbare manifestaties voorschriften en beperkingen toe met betrekking tot tijd, plaats en duur van zodanige uitingen, of worden door hem aanwijzingen ter zake gegeven.

C. Artikel 5a wordt gewijzigd als volgt:

– het tweede lid vervalt;

– het derde lid wordt vernummerd tot tweede lid;

– in dit tweede lid worden de woorden «Artikel 3, tweede lid» vervangen door: Artikel 3, derde lid.

D. Artikel 8, tweede lid, komt te luiden als volgt:

2. Met dezelfde straf wordt gestraft degene die in strijd handelt met een verbod of bevel als bedoeld in artikel 2, tweede lid, met een voorschrift of beperking als bedoeld in artikel 3, tweede lid, en artikel 5, derde lid, of met een aanwijzing als bedoeld in artikel 3, tweede lid en artikel 5, derde lid.

ARTIKEL V. WET OP DE KERKGENOOTSCHAPPEN

De Wet van 10 september 1853, Stb. 102, tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen wordt ingetrokken.

ARTIKEL VI. WET VERENIGING EN VERGADERING

De Wet van 22 april 1855, Stb. 32, tot regeling en beperking der uitoefening van het regt van vereeniging en vergadering wordt ingetrokken.

ARTIKEL VII. INWERKINGTREDING WETTELIJKE BEPALINGEN

De artikelen I tot en met VI van deze wet treden in werking op 17 februari 1988 of op een bij koninklijk besluit te bepalen eerder tijdstip.

ARTIKEL VIII INWERKINGTREDING GRONDWETSBEPALINGEN

Artikel 6 van de Grondwet, voor zover dit betrekking heeft op de uitoefening buiten gebouwen en besloten plaatsen van het in artikel 6, eerste lid, omschreven recht, en artikel 9 van de Grondwet, voor zover dit betrekking heeft op het recht tot betoging, treden in werking op 17 februari 1988 of op het bij koninklijk besluit te bepalen eerder tijdstip bedoeld in artikel VII.

ARTIKEL IX. SLOTBEPALING

Deze wet kan worden aangehaald als: Wet openbare manifestaties.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Binnenlandse Zaken,

De Minister van Justitie,